

Határozatok Tára

C-581/18. sz. ügy

RB

kontra

TÜV Rheinland LGA Products GmbH

és

Allianz IARD S.A

(az Oberlandesgericht Frankfurt am Main [Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

A Bíróság ítélete (nagytanács), 2020. június 11.

„Előzetes döntéshozatal – Európai uniós jog – Általános elvek – EUMSZ 18. cikk –

Az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma – Az uniós jog alkalmazhatósága – Hibás mellimplantátumok – Orvostechnikai eszközök gyártására vonatkozó felelősségbiztosítás – A biztosítási fedezet területi korlátozását előíró biztosítási szerződés”

1. *Európai uniós jog – Elvek – Egyenlő bánásmód – Állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés – Tilalom – Hatály – Feltételek (EUMSZ 18. cikk)*

(lásd: 31–33. pont)

2. *Európai uniós jog – Elvek – Egyenlő bánásmód – Állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés – Tilalom – Hatály – Orvostechnikai eszközök gyártására vonatkozó felelősségbiztosítás – A biztosítási fedezet területi hatályát egyetlen tagállam területén bekövetkezett károkra korlátozó kikötés – Az uniós jog hatálya alá nem tartozó helyzet – Kizártság (EUMSZ 18. cikk; 2009/103 európai parlamenti és tanácsi irányelv; 85/374 tanácsi irányelv; 93/42 tanácsi irányelv, harmadik preambulumbekezdés)*

(lásd: 36–38., 41., 44., 45., 58., 60. pont és a rendelkező rész)

3. *Európai uniós jog – Elvek – Egyenlő bánásmód – Állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés – Tilalom – Hatály – Az uniós jog hatálya alá tartozó helyzet – Terjedelem – Az EUM-Szerződésben biztosított alapvető szabadságok egyikének gyakorlása – A mozgó személy, a mozgás tárgyát képező szolgáltatás vagy áru és az állítólagos hátrányos megkülönböztetés közötti konkrét kapcsolat fennállása (EUMSZ 18. cikk, első bekezdés)*

(lásd: 45., 46. pont)

4. *Szolgáltatásnyújtás szabadsága – A Szerződés rendelkezései – Hatály – Két, ugyanabban a tagállamban letelepedett társaság által kötött biztosítási szerződés – Kizártság – A szerződés tekintetében kívülálló, más tagállamban lakóhellyel rendelkező harmadik személy – Hatás hiánya*
(EUMSZ 56. cikk)

(lásd: 51–53. pont)

Összefoglalás

Az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés általános tilalmára nem lehet az orvostechnikai eszközök gyártója és a biztosítótársaság között létrejött szerződésben foglalt, a felelősségbiztosítási fedezetet területi alapon korlátozó kikötés vitatása céljából hivatkozni

A nagytanácsban eljáró Bíróság a 2020. június 11-én meghozott TUV Rheinland LGA Products és Allianz IARD ítéletben (C-581/18) kimondta, hogy az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés általános tilalma¹ nem alkalmazható a biztosítótársaság és az orvostechnikai eszközök gyártója között létrejött szerződésben foglalt olyan kikötésre, amely az ezen eszközökre vonatkozó felelősségbiztosítás fedezetének területi hatályát egyetlen tagállam területén bekövetkezett károkra korlátozza, mivel az ilyen helyzet az uniós jog jelenlegi állapotában nem tartozik e jog hatálya alá.

Egy Németországban lakóhellyel rendelkező német állampolgár 2006-ban e tagállamban a Franciaországban letelepedett Poly Implant Prothèses SA társaság (a továbbiakban: PIP) által gyártott mellimplantátumokat ültetett be. A PIP 1997 óta bízta meg a TUV Rheinland LGA Products GmbH-t (a továbbiakban: TUV Rheinland) az orvostechnikai eszközökről szóló 93/42 irányelvnek² megfelelően azzal, hogy értékelje az általa gyártott mellimplantátumok tervezésére, gyártására és végellenőrzésére létrehozott minőségbiztosítási rendszert. A PIP-nél végzett több ellenőrzést követően a TUV Rheinland jóváhagyta a minőségbiztosítási rendszert, és megújította az EK-megfelelőségi nyilatkozatokat, amelyek biztosítják, hogy ezen implantátumok megfelelnek az említett irányelv követelményeinek.

Egyébiránt a PIP az AGF IARD SA társasággal, amelynek az Allianz IARD SA (a továbbiakban: Allianz) a jogutódja, biztosítási szerződést kötött, amely fedezi az ezen implantátumok gyártása miatt fennálló polgári jogi felelősségét. E szerződés tartalmazott egy olyan kikötést, amely a biztosítási fedezet területi hatályát a Franciaország kontinentális területén, valamint a francia tengerentúli megyékben és területeken bekövetkezett károkra korlátozza.

2010 márciusában az Agence française de sécurité sanitaire des produits de santé (országos gyógyszer- és gyógyászatitermék-biztonsági hivatal, Franciaország) megállapította, hogy a PIP által gyártott mellimplantátumokat nem engedélyezett ipari szilikonnal töltötték meg. A PIP-t 2011-ben felszámolták. Ezenkívül 2012-ben a Bundesinstitut für Arzneimittel und Medizinprodukte (a gyógyszerek és orvostechnikai eszközök szövetségi intézete, Németország) a

¹ Az EUMSZ 18. cikk első bekezdésében szereplő rendelkezés.

² Az orvostechnikai eszközökről szóló, 1993. június 14-i 93/42/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 169., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 12. kötet, 82. o.).

PIP által gyártott implantátumok korai kiszakadásának veszélye és a használt szilikon gyulladáskeltő jellege miatt azt javasolta az érintett betegeknek, hogy azokat megelőző jelleggel távolíttassák el.

A szóban forgó beteg kártérítési keresetet indított az illetékes német bíróság előtt a részére hibás mellimplantátumokat beültető orvos, valamint a TÜV Rheinland és az Allianz egyetemleges felelősségének megállapítása iránt. Különösen arra hivatkozott, hogy a francia jog alapján közvetlen keresetindítási joggal rendelkezik az Allianzcal szemben, annak ellenére, hogy a biztosítási szerződés olyan kikötést tartalmaz, amely a biztosítási fedezetet a Franciaországban bekövetkezett károkra korlátozza, mivel e kikötés ellentétes az uniós joggal. Mivel keresetét első fokon elutasították, fellebbezést nyújtott be az Oberlandesgericht Frankfurt am Mainhoz (Frankfurt am Main-i regionális felsőbíróság, Németország), amely arra keresi a választ, hogy e kikötés összeegyeztethető-e az az állampolgárság alapján történő bármely hátrányos megkülönböztetésnek az EUMSZ 18. cikk első bekezdésében előírt tilalmával, és ennek kapcsán több előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéssel fordult a Bírósághoz.

A Bíróság előzetesen megvizsgálta, hogy az EUMSZ 18. cikk első bekezdése alkalmazható-e a jelen ügyben. E tekintetben emlékeztetett arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint e rendelkezés alkalmazása két együttes feltétel teljesülésétől függ: először is a hivatkozott hátrányos megkülönböztetés alapját képező helyzetnek az uniós jog hatálya alá kell tartoznia, másodszor pedig a Szerződések egyetlen olyan különös szabálya sem lehet alkalmazható az ilyen helyzetre, amely az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmára irányul.

Annak vizsgálata érdekében, hogy az első feltétel a jelen ügyben teljesül-e, a Bíróság először is azt vizsgálta, hogy az alapügyben szóban forgó helyzetet szabályozza-e az uniós jog. Rámutatott, hogy a másodlagos uniós jog (különösen a 93/42 és a 85/374 irányelv³) nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely az orvostechikai eszközök gyártója számára az ezen eszközökhöz kapcsolódó kockázatok fedezésére irányuló felelősségbiztosítás megkötésére vonatkozó kötelezettséget írna elő, vagy amely ilyen biztosítást szabályozna. A Bíróság megállapította, hogy az uniós jog jelenlegi állapotában az orvostechikai eszközök gyártóinak az ezen eszközökhöz kapcsolódó károkra vonatkozó felelősségbiztosítását e jog nem szabályozza.

Másodszor a Bíróság megvizsgálta, hogy a szóban forgó helyzet az EUM-Szerződésben előírt alapvető szabadságok valamelyikének hatálya alá tartozik-e annak okán, hogy konkrét kapcsolat áll fenn e helyzet és az említett szabadságok valamelyike között, amely kapcsolat lehetővé teszi, hogy az említett helyzet az EUMSZ 18. cikk első bekezdése értelmében a Szerződések alkalmazási körébe tartozzon.

Először is az uniós polgárok szabad mozgása kapcsán a Bíróság rámutatott, hogy a szóban forgó beteg nem élt a szabad mozgáshoz való jogával, mivel a mellimplantátumoknak a lakóhelye szerinti tagállamban történő beültetésével okozott károk miatt kéri biztosítási kártérítés megfizetését, és ezért semmilyen konkrét kapcsolat nem áll fenn az alapügyben szóban forgó helyzet és az említett szabadság között. Ezt követően a szolgáltatásnyújtás szabadságát illetően a Bíróság megjegyezte, hogy a szóban forgó helyzet e szabadsággal sem mutat konkrét kapcsolatot, mivel egyrészt a szóban forgó beteg a lakóhelye szerinti tagállamban részesült orvosi ellátásban, másrészt pedig a szóban forgó biztosítási szerződés ugyanabban a tagállamban, a jelen esetben Franciaországban letelepedett két társaság között jött létre. Végül az áruk szabad mozgása kapcsán a Bíróság megállapította, hogy az alapeljárás nem magára az áruk határokon átnyúló

³ A hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1985. július 25-i 85/374/EGK tanácsi irányelv (HL 1985. L 210., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás: 15. fejezet, 1. kötet, 257. o.).

mozgására vonatkozik, mivel a szóban forgó mellimplantátumok határokon átnyúló mozgását egyébként semmilyen hátrányosan megkülönböztető korlátozás nem érintette, hanem az ilyen mozgás tárgyát képező áruk által okozott károkra. Következésképpen a szóban forgó helyzet az áruk szabad mozgásával sem mutat konkrét kapcsolatot.

A Bíróság tehát azt a következtetést vonta le, hogy e helyzet az EUMSZ 18. cikk első bekezdése értelmében nem tartozik az uniós jog hatálya alá, így e rendelkezésnek a jelen ügyben történő alkalmazását ki kell zárni.